

Протягом цього періоду зусилля більшості авторів були направлені на те, щоб встановити теоретичні основи бухгалтерського обліку, визначити галузь тих явищ, вивчення яких складає об'єкт даної науки. Був сформульований ряд визначень бухгалтерського обліку і його цілей.

Четвертий період доцільно поділити на дві основні стадії:

- перша стадія, що охоплює період до середини ХХ ст., характеризується розробкою базових принципів об'єктивної оцінки майново-правового стану самостійно господарюючого суб'єкту, галузевого напрямку в побудові системи бухгалтерського обліку, розширення державної регламентації національних систем і звітності бухгалтерського обліку.

- друга стадія – з середини ХХ ст. до наших днів – характеризується розробкою принципів оцінки майново-правового стану господарюючих суб'єктів в умовах зовнішнього ринкового середовища і у зв'язку з прийняттям ефективних господарських рішень для отримання майбутньої економічної вигоди.

Отже, облік почав відігравати роль "штучного механізму", який впливав на грошовий обіг. Точно встановити час трансформації господарського обліку в бухгалтерський облік неможливо, оскільки процес його розвитку відбувався паралельно з поступовим розвитком обміну, грошового обігу, кредиту і банківської діяльності.

Сьогодні при зміні економічної реальності необхідно приділяти увагу розробці нових й коригуванню вже існуючих засад розвитку бухгалтерського обліку. Значення історії обліку винятково важливе для розуміння його сучасного стану та оцінки можливих напрямів подальшого його розвитку і удосконалення.

Бухгалтерський облік на всіх його етапах розвитку забезпечував необхідну значущу інформацію для контролю за збереженням і ефективним використанням грошових та матеріальних засобів, за ходом господарських процесів та їх результатами.

Список використаних джерел

1. Лега О. В. Професія «бухгалтер»: від минулого до вимог сучасності. *Вчені записки ТНМУ ім. В. І. Вернадського, серія: Економіка і управління*. 2020. № 30(69). С. 139-145.
2. Розвиток бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні: монографія / Т. М. Сторожук, Б. М. Занько, О. П. Колісник та ін.; за заг. ред. Т. М. Сторожук. Ірпінь: УДФСУ, 2021. 256 с.

Науковий керівник: *Голуб Н. О., к.е.н., доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

ЗВІТНІСТЬ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Ціль 17: Партнерство заради стійкого розвитку

Мацола Ю. macolaulia266@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Зростаюча глобальна усвідомленість екологічних, соціальних та економічних викликів зумовлює необхідність інтеграції принципів сталого розвитку в бізнес-практику, що стає ключовим фактором довгострокової конкурентоздатності.

Звітність зі сталого розвитку є важливим інструментом для демонстрації внеску компаній у досягнення ЦСР ООН та інших цілей, підвищуючи їхню прозорість та підзвітність.

Сучасний світ характеризується підвищеним тиском зацікавлених сторін щодо прозорості компаній у питаннях сталого розвитку. Якісна звітність не лише задовольняє ці вимоги, але й покращує репутацію, знижує ризики, підвищує ефективність та відкриває нові

можливості для зростання.

Таким чином, звітність зі сталого розвитку є невід'ємною частиною стратегічного управління, сприяючи довгостроковому успіху компанії та сталому розвитку суспільства.

Звітність зі сталого розвитку допомагає компаніям комплексно оцінювати свій вплив на довкілля та суспільство, дозволяючи чітко визначати потенційні ризики та нові можливості, безпосередньо пов'язані з принципами сталого розвитку.

Цей процес сприяє активному впровадженню більш стійких бізнес-моделей та практик на всіх рівнях діяльності компанії, від виробництва до управління ланцюгами постачання.

Крім того, звітність забезпечує прозору та ефективну комунікацію з усіма зацікавленими сторонами – інвесторами, клієнтами, співробітниками, регуляторами та громадськістю – щодо конкретного прогресу компанії у сфері сталого розвитку та досягнутих результатів.

Внаслідок цього, систематична та якісна звітність зі сталого розвитку суттєво підвищує репутацію компанії, зміцнює довіру з боку ключових стейкхолдерів та сприяє її довгостроковій стійкості та успіху.

Доречно відокремити сучасні тенденції у сфері звітності зі сталого розвитку, що відображають її зростаючу зрілість та важливість:

- необхідність прозорості у питаннях сталого розвитку стимулює до підготовки нефінансових звітів великої кількості компаній у всьому світі;
- активне впровадження міжнародних стандартів та фреймворків звітності, таких як GRI, SASB, TCFD та нові IFRS Sustainability Disclosure Standards з метою уніфікації підходів до розкриття інформації;
- посилюються регуляторні вимоги з боку урядів та бірж щодо обов'язкового розкриття інформації про ESG-фактори (екологічні, соціальні та управлінські), що стимулює компанії до більш відповідального звітування.
- зростає важливість інтегрованої звітності, яка прагне поєднати фінансову та нефінансову інформацію в єдиному звіті, демонструючи взаємозв'язок між сталим розвитком та створенням вартості компанії.

Що стосується тенденцій розвитку, то доречно відокремити наступне (табл.1).

Ці тенденції та виклики підкреслюють динамічний характер розвитку звітності зі сталого розвитку та її ключову роль у переході до більш стійкої економіки, що підкреслюється значенням звітності для різного кола користувачів з різним фінансовим інтересом та очікуваним результатом (табл.2).

Таблиця 1

Тенденції розвитку звітності зі сталого розвитку

Захід /напрямок розвитку	Ефект від напрямку
Подальша стандартизація та гармонізація міжнародних фреймворків звітності	Сприятиме підвищенню порівнянності та зрозумілості інформації для всіх зацікавлених сторін. Це включає узгодження вимог між різними ініціативами, такими як GRI, SASB та IFRS Sustainability Disclosure Standards.
Зростатимуть вимоги до незалежної верифікації та аудиту нефінансової інформації	Забезпечення її достовірності, надійності та підвищення довіри до звітів зі сталого розвитку
Інтеграція звітності зі сталого розвитку в основні бізнес-процеси та стратегії компаній стане більш глибокою та системною	Питання сталого розвитку будуть не просто відображатися у звітах, а й враховуватися при прийнятті ключових управлінських рішень
Розробка більш точних та об'єктивних метрик і показників, що відображають внесок компаній у досягнення ЦСР та інших цілей	Посилення фокусу на вимірюванні та демонстрації реального впливу діяльності компаній на сталий розвиток, а не за рахунок опису проведених заходів
Автоматизація збору та обробки даних, виявлення ключових тенденцій та інсайтів, а	Активне використання технології штучного інтелекту та аналізу великих даних для

також створення більш інтерактивних та візуально привабливих звітів	покращення якості, ефективності та доступності звітності
---	--

Таблиця 2

Значення звітності зі сталого розвитку для різних зацікавлених сторін

Користувач	Фінансовий інтерес	Очікуваний результат
Інвестори	оцінка потенційних ризиків (наприклад, кліматичних, соціальних, управлінських) та нових можливостей	прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень, що орієнтуються на принципи сталого розвитку та довгострокову цінність
Споживачі	екологічні та соціальні характеристики продуктів і послуг при прийнятті рішень про покупки	підтримка виробників, які демонструють свою турботу про довкілля та суспільство
Регулятори	моніторинг загального впливу бізнесу на суспільство та довкілля	основа для розробки та впровадження ефективних політик сталого розвитку, а також для контролю за дотриманням встановлених стандартів та вимог
Працівники	оцінка соціальної відповідальності потенційного або поточного роботодавця	обрання компанії з позитивною репутацією у сфері сталого розвитку, що відображатиме їх власні цінності та прагнення до відповідальної зайнятості
Громада	оцінка внеску компаній у добробут місцевих спільнот та зусиль щодо збереження довкілля на їхній території	формування об'єктивної думки про діяльність компанії та її соціальну значущість

Узагальнюючі вищенаведене можна відокремити напрямки подальшого розвитку:

- необхідність забезпечення високої якості, порівнянності та достовірності даних звітності, що вимагає вдосконалення методологій збору, обробки та верифікації інформації;
- врахування специфіки галузі та контекст діяльності кожної компанії при підготовці звітності для забезпечення її релевантності та інформативності для зацікавлених сторін;
- значний вплив на формат та доступність звітності впливає активний розвиток цифрових технологій, що відкриватиме нові можливості для інтерактивного представлення даних та їхнього поширення.

Отже, можемо зробити висновок, що звітність зі сталого розвитку є невід'ємною складовою відповідального ведення бізнесу в сучасному світі. Вона сприяє підвищенню прозорості, підзвітності та сталості діяльності компаній, задовольняючи потреби різних зацікавлених сторін та сприяючи досягненню глобальних цілей сталого розвитку. Подальший розвиток та вдосконалення практик звітності зі сталого розвитку є критично важливим для побудови більш стійкого та справедливого майбутнього.

Список використаних джерел

1. Alsayegh M. F., Ditta A., Mahmood Z., Kouser R. The Role of Sustainability Reporting and Governance in Achieving Sustainable Development Goals: An International Investigation. *Sustainability*. 2023. Vol. 15(4). P. 3531.
2. Raman R., Nair V. K., Shivdas A., Bhukya R., Viswanathan P. K., Subramaniam N., Nedungadi P. Mapping sustainability reporting research with the UN's sustainable development goal. *Heliyon*. 2023. Vol. 9(8). e18510.
3. A systematic literature review on the determinants of sustainability reporting systems. *Heliyon*. 2023. Vol. 9(4). e14893.

4. Thirty Years of Sustainability Reporting: Insights, Gaps and an Agenda for Future Research Through a Systematic Literature Review. *Sustainability*. 2024. Vol. 16(23). P. 10750.
5. Research trend in Sustainable Development Goals reporting: a systematic literature review. *Environmental Science and Pollution Research*. 2023.

Науковий керівник: Костякова А. А., к.е.н., доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ УКРАЇНИ

Ціль сталого розвитку №8: Гідна праця та економічне зростання

Савон А. С. sad.morfi15@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Управління державним боргом є ключовим елементом фінансової політики будь-якої країни, зокрема України, де державний борг є важливим джерелом фінансування дефіциту бюджету, а також інструментом макроекономічної стабільності. Ефективне управління боргом дозволяє знизити вартість обслуговування запозичень, уникати ризиків, пов'язаних із валютними та відсотковими коливаннями, і забезпечувати своєчасне погашення зобов'язань. В Україні за управління державним боргом відповідає Міністерство фінансів, яке реалізує боргову політику згідно з затвердженими стратегіями та в межах положень Бюджетного кодексу.

Державний борг України поділяється на внутрішній і зовнішній. Внутрішній борг формується за рахунок розміщення облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) на території країни, тоді як зовнішній – через залучення позик від міжнародних фінансових організацій, випуск єврооблігацій, кредитів від іноземних урядів та комерційних банків. Станом на 2024 рік структура боргу залишається майже рівномірною, але спостерігається зростання частки зовнішнього боргу, зокрема, через воєнні потреби та падіння доходів бюджету [2].

Управління боргом в Україні здійснюється відповідно до Стратегії управління державним боргом, яка оновлюється щонайменше раз на три роки. У документі визначаються цілі, напрями роботи, підходи до залучення фінансування та механізми контролю за ризиками. Основними цілями є забезпечення потреб державного бюджету у фінансуванні, мінімізація витрат на обслуговування боргу, диверсифікація джерел запозичень, подовження середньозваженого строку боргового портфеля та зменшення валютних ризиків [1].

Правове регулювання управління державним боргом здійснюється Бюджетним кодексом України, в якому чітко окреслено повноваження органів державної влади щодо запозичень, граничні обсяги боргу, порядок надання державних гарантій, а також принципи прозорості та звітності у сфері боргової політики [3].

Ключову роль у забезпеченні фінансової дисципліни та контролю за державним боргом відіграє Державна казначейська служба України, яка веде облік державного боргу, контролює платежі за зобов'язаннями, а також звітує про виконання бюджетних програм, пов'язаних із запозиченнями [2]. Її функціонування забезпечує належне казначейське обслуговування запозичених коштів та прозорість бюджетного процесу.

Управління державним боргом також включає оцінку його сталості та ризиків. Україна активно взаємодіє з міжнародними партнерами – такими як Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Європейський Союз – у питаннях залучення фінансування на пільгових умовах. Водночас зовнішні запозичення несуть ризики, пов'язані з валютними коливаннями, політичними умовами, обмеженнями щодо використання коштів. Світовий банк регулярно публікує показники боргового навантаження України у порівнянні з іншими країнами, що